

Atletiek in 1908

1. Bestuurlijk en organisatorisch

Het jaar 1908 staat in het teken van de Olympische Spelen van Londen. In mei voltrekt zich op het Rotterdamse Schuttersveld iets unieks in de geschiedenis van de atletieksport tot dan toe. Een enorme mensenmassa komt kijken naar de door de atletiekunie georganiseerde selectiewedstrijden voor de Olympische Spelen. Het is voorzitter Hartmann voor het eerste gelukt een grote groep buitenstaanders bij de atletiek te betrekken. Bij de atletiekbestuurders gaan daarna alle remmen los en zij sturen een ongekend grote ploeg atleten naar Londen. Daar ontdekken bestuurders en sporters dat atletiek op wereldniveau iets anders is dan atletiek in Nederland. De meeste langeafstandlopers en snelwandelaars stappen uit hun wedstrijd en bereiken niet eens de finish. Desondanks wordt het jaar 1908 een succesvol jaar. Het aantal deelnemers aan wedstrijden neemt sterk toe, evenals het aantal beoefende disciplines. Met de voetbalbond is een nuttige samenwerking ontstaan.

Olympische Spelen, de voorbesprekingen

Op 16 februari komt een aantal bonden o.l.v. Frits baron van Tuyll van Serooskerken in Krasnapolsky bijeen om te praten over de Spelen. De voetbalbond, de zwembond en de atletiekunie zijn voornemens naar Londen te gaan. Het Gymnastiek Verbond gaat alleen als het Nederlandsch Comité de kosten betaalt. Van Tuyll geeft aan dat de kas van het comité 1.000 gulden bevat, te weinig om aan deze wens te voldoen. Ook het Uitvoerend Comité in Haarlem, waar ook *Voor-oefeningen* worden gehouden, heeft nog financiële zorgen.

Op donderdag 16 april komt het Olympisch Comité o.l.v. Van Tuyll weer bijeen, ook de NAU is vertegenwoordigd. De financiële situatie staat er beter voor dan in februari. Het Ministerie van Binnenlandsche zaken heeft een subsidie van 5.000 gulden toegezegd en in kas zit nu 2.500 gulden. De organisatie in Haarlem heeft al 2/3 van de kosten door bijdragen gedekt.

Op zaterdag 13 juni vergadert het Nederlandsch Comité in Krasnapolsky over de Spelen in Londen. Achttien vertegenwoordigers van bonden zijn aanwezig en laten zich informeren over de reis en het verblijf.

Olympische Spelen, de selectiewedstrijden Rotterdam

Het Rotterdams Uitvoerend Comité plaatst in het begin van het jaar advertenties in de bladen die aankondigen dat op 24 mei de Olympische Spelen worden gehouden, met de onderdelen loopwedstrijden, springen, worstelen, boksen, werpen en touwtrekken. Het comité vergelijkt de prestaties van voorgaande Spelen met die van de voorgaande jaren in Nederland en is optimistisch. Sportverenigingen in Nederland en speciaal de voetbalverenigingen worden per circulaire geïnformeerd en de NVB zegt toe op die dag geen voetbalwedstrijden te organiseren. De NAU zegt toe zij de *voornaamste deelnemers* van de wedstrijd voor rekening van de NAU naar Londen zal afvaardigen. Het *Rotterdamsch Nieuwsblad* geeft *krachtige medewerking*. Er komt een commissie voor logies en het leger zegt tenten toe voor plaatsing op de feestplaats. Al snel komt er kritiek onder meer van de kant van het *Het Sportblad* van 13 februari, die de naamgeving Olympische Spelen voor de wedstrijden in Rotterdam ongepast vindt. De Rotterdammers hebben de Olympische smaak te pakken want in maart wil een Voorlopig Comité gaan vergaderen om in Rotterdam ook een groot stadion te bouwen, zoals in Londen.

Advertentie in het Rotterdamsch Nieuwsblad van 23 januari.

Het Rotterdamse organisatiecomité brengt vanaf april concrete informatie naar buiten over de festiviteiten, de juryleden en de inschrijvingen. Voorafgaand aan de wedstrijden op zondag is er op zaterdag een sportfeest in het gebouwencomplex De Doelen op het Haagscheveer. Deelnemers hebben vrije toegang. Lezers van het *Rotterdamsch Nieuwsblad* kunnen met een bon uit de krant voor 25 cent toegangskaarten afhalen op het kantoor van de krant. Er is muziek en zang en een groot vuurwerk zal de feesten besluiten. De organisatie weet een aanzienlijk gezelschap van prominenten uit diverse geledingen van de samenleving als jurylid te binden. Interessante namen zijn onder andere Sam Bronkhorst, bestuurslid van de atletiekunie en van de NVB. Gerard Burger¹, voorzitter van de Geldersche Voetbal Bond en inspecteur van politie in Rotterdam, John Coucke, sportredacteur van de *Telegraaf*, Carl Jibben, voormalig atleet, Leo Lauer, directeur en hoofdredacteur van *De Revue der Sporten*. Johan J. Meijer, voormalig atleet en secretaris van de Zilveren Voetbal Commissie, Henri Meijer, hoofdredacteur van *De Kampioen*, Jaap Moorman, hoofdredacteur van de *Sportkroniek*, Anton Reidt, voormalig atleet, Frans Netscher, letterkundige en voormalig starter, R. Heg, eerste luitenant bij de mariniers in Rotterdam, Cornelis van Ginkel, eerste luitenant bij de Koninklijke Academie in Breda en Arie den Held. Deze laatste is de broer van Cor den Held, bestuurslid van de NAU en lid van het Uitvoerend Comité. Beide broers zijn firmanten in Held's Sporthandel, een handelsonderneming in auto's, motoren en rijwielen.² Baron van Tuyll stelt een zilveren beker beschikbaar voor de eerst aankomende marathonloper.

¹Gerard Burger wordt in 1911 bestuurslid van de unie en zal hierin jarenlang diverse functies bekleden. In aanloop van de Olympische Spelen van Amsterdam is hij lid van de council van de IAAF.

²Het vermoeden bestaat dat de broers Den Held al in 1907, toen nog gesproken werd om ook de autosport bij de Spelen te betrekken, commerciële motieven hebben gehad om bij de Spelen betrokken te zijn.

Op zondag 24 mei is het zover, op het Schuttersveld beginnen om 9.00 uur 's morgens de wedstrijden, die duren tot zes uur 's avonds. De publieke belangstelling is groot, aantallen van 20.000 en meer worden genoemd. *Het Sportblad* noemt het getal van 38.000. Bezoekers kunnen het Schuttersveld betreden met een passe-partout van tien cent, voor twee gulden vijftig kan men zitten op een gereserveerde tribune. Het programma voor atletiek komt grotendeels overeen met dat van de Spelen in Londen. Na afloop van de marathon, tijdens de pauze van de wedstrijden op het middaguur, biedt Cees Sijthoff, de eigenaar van het *Rotterdamsch Nieuwsblad* en sponsor van de wedstrijden, in de exercitieloods op het Schuttersveld de juryleden, commissarissen van orde en een aantal genodigden een dejeuner aan. Voorzitter Hartmann reikt het erelidmaatschap van de NAU uit aan baron van Tuyll van Serooskerken en aan Cees Sijthoff.

Overeenkomstig de belofte maakt de NAU kort na de wedstrijden de namen bekend van de atleten die naar Londen mogen, de snelwandelaars zijn daar nog niet bij. Een aantal namen komt nog in aanmerking. Onduidelijk is waar dat van afhangt omdat de NAU stelt dat de wedstrijden op 21 juni in Haarlem daar geen invloed op hebben. Op 10 juni maakt de NAU de namen bekend van de snelwandelaars en lopers die nog niet officieel waren aangewezen. Daarmee lijkt de samenstelling van de ploeg compleet. *Het Nieuws van den Dag* publiceert op 12 juni de complete ploeg voor Londen met de opmerkelijke naam van N.N. uit Rotterdam op de 100m, 200m en 400m. Twee dagen later blijkt uit een bericht in *De Telegraaf* dat onder N.N. Cor den Held schuil gaat. Merkwaardig, omdat Cor den Held in Rotterdam niet heeft meegedaan en in Haarlem geen potten heeft gebroken, door in geen van de finales 100m te raken.

Olympische Spelen, de selectiewedstrijden in Haarlem

De voorbereidingen in Haarlem vorderen en op 10 juni meldt de organisatie de samenstelling van een erecomité van burgemeesters, wethouders, Kamerleden, militairen en andere hoogwaardigheidsbekleders. De inschrijvingslijst voor de wedstrijden bevat 116 deelnemers. De wedstrijden in Haarlem vinden plaats op 19, 20 en 21 juni, met de atletiekwedstrijden op zondag 21 juni. De atletiekwedstrijden bestaan uit twee verschillende wedstrijden, het kampioenschap van de Nederlandsche Voetbal Bond en wedstrijden voor leden van de NAU. In het kader van de NVB wedstrijden loopt Cor den Held, als lid van de voetbalvereniging VOC de 100m in de serie in 12 1/5 en in de halve finale in 12 2/5. Hij komt niet in de finale. Om 7 uur 's avonds is er een lunch en om 9.00 uur is in het Brongebouw de prijsuitreiking. Tot slot is er om 11.00 uur in de tuin van het Brongebouw vuurwerk. Op het allerlaatste moment schrijft de NAU Jacques Keyser in voor de Spelen. Men heeft vastgesteld dat de Franse kampioen de Nederlandse nationaliteit heeft. Het lijkt er op dat men hem heeft vergeten, want in 1906 verscheen zijn naam al in Nederlandse kranten.

Olympische Spelen in Londen

De atleten vertrekken in twee afzonderlijke groepen naar Londen. De eerste groep op zaterdag 11 juli vanuit Hoek van Holland naar Harwich, o.l.v. Willem Hartmann. De tweede groep gaat een week later o.l.v. van Cor den Held. Het blad *De Nederlandsche Sport* laakt de onoordeelkundige samenstelling van het Olympisch atletiekprogramma. Of men vooraf in Nederland goed op de hoogte is geweest van het tijdschema is niet bekend. In Londen doen 113 Nederlandse sporters mee, die één bronzen medaille winnen. Het *Algemeen Handelsblad* concludeert na de Spelen: 'De atletiek was feitelijk het minste... '.

Terug thuis brengt het bestuur van de NAU naar buiten dat zij werkt aan een rapport over de verrichtingen van de atleten in Londen. Uit een bericht in het *Rotterdamsch Nieuwsblad* van 4

augustus kan men opmaken dat er lopers naar Londen zijn afgevaardigd die op eigen rekening zijn gegaan. Bestudering van de manier waarop Cor den Held uiteindelijk is toegevoegd aan de ploeg, wekt sterk de indruk dat hij een van die atleten is geweest.

Jaarvergadering

De jaarvergadering van de NAU is op zondag 19 april in Rotterdam in een zaal van Tivoli aan de Coolsingel. De samenstelling van het bestuur wordt:

- Willem Hartmann, Rotterdam, eerste voorzitter
- Piet Soudijn, Rotterdam, tweede voorzitter
- Johan Cornelis van Leeuwen, Rotterdam, eerste secretaris
- Dick Willink, Deventer, tweede secretaris.
- George Buff, Rotterdam, penningmeester

Gewone leden: Sam Bronkhorst³, Rotterdam, Cor den Held, Rotterdam, Gerrit van 't Clooster, Arnhem, Jacques Hoogveld, Arnhem

Kascommissie: Frits Reuvers, Willem Wakker en Gerardus D. Scheepsma⁴, allen Rotterdam.

Protestcommissie: Frits Reuvers, Willem Hartmann en Gerrit van 't Clooster

Recordcommissie: George Buff, Piet Soudijn, Jacques Hoogveld, Henk Vierkant en Jac. Nieuwenhuis.

³Alexander Johannes Bronkhorst (1876 - 1929) komt uit de voetbalwereld, waar hij Sam wordt genoemd. Van 1903 tot en met 1913 is hij bestuurslid van de NVB. Hij is de schrijver van het boek *Hup Holland* uit 1926.

⁴Wakker en Scheepsma emigreren naar New York. Scheepsma, van beroep kantoorbediende, in 1912 (bron Stads Archief Rotterdam, bevolkingsregister), Wakker, van beroep banketbakker op de Holland Amerika Lijn in 1922 (bron www.ellisland.org en Bijkerk 2008).